

Η στιγμιαία έμπνευση ενός νεαρού Συλλαίου

ΤΟ ΣΩΤΗΡΙΟ ΤΕΧΝΑΣΜΑ

Το σκηνικό της ιστορίας που ακολουθεί τοποθετείται στη Σύλλη του Ικονίου. Ήταν Αύγουστος του 1921. Ο ελληνικός στρατός προήλανε στα ενδότερα της Μικράς Ασίας καταδιώκοντας τους τσέτες του Κεμάλ. Οι υπόδουλοι ομογενείς προετοιμάζονταν κρυφά για την υποδοχή των απελευθερωτών και οι ζωηρότεροι από αυτούς φιλοδοξούσαν να καταταγούν εθελοντικά στον ελληνικό στρατό, πράγμα που ήδη είχε γίνει στη Σμύρνη και τις άλλες ελληνικές κοινότητες της δυτικής Μικράς Ασίας.

Όμως ο Κεμάλ με την επίνευση, ίσως και μετά από πρόταση του γνωστού Γερμανού στρατηγού Λίμαν φον Σάντερς, συμβούλου του και οργανωτή του τουρκικού στρατού, διέταξε την κατάταξη όλων των Ελλήνων από 16 μέχρι 60 ετών στα διαβόητα τάγματα εργασίας (αμελέ ταμπουρού), που δεν ήταν βέβαια παρά τάγματα εξοντώσεως και αφανισμού του άρρενος χριστιανικού πληθυσμού. Έτσι ματαίωνε την ενίσχυση του προελαύνοντος ελληνικού στρατού από ομογενείς εθελοντές και ταυτόχρονα κατάφερνε ισχυρό πλήγμα στις ελληνικές κοινότητες, αποδεκατίζοντας και ξεκληρίζοντας τις παραγωγικές τους ηλικίες. Είναι ζήτημα αν διασώθηκε το 15 % από αυτούς που στρατολογήθηκαν βιαίως και εξορίστηκαν στα βάθη της Μικράς Ασίας.. Οι περισσότεροι δεν άντεξαν τις κακουχίες και τα βασανιστήρια και πέθαναν πεζοπορώντας, πολύπλαγκτοι, εξαντλημένοι και σακατεμένοι από τις ααρρώστιες, ή εκτελέστηκαν επί τόπου, αν τύχαινε και δεν μπορούσαν να συνεχίσουν τις ατέλειωτες πορείες. Η ελληνική ιστοριογραφία δεν έχει σκύψει ακόμη επάνω στην ενδελεχή έρευνα της γενοκτόνου και εγκληματικής αυτής πρακτικής, που συνιστούσε εσκεμμένη εξολόθρευση αμάχου πληθυσμού.

Ένα μεσημέρι λοιπόν του Αυγούστου του 1921 ο Τούρκος διοικητής του Ικονίου έστειλε ένα στρατιωτικό απόσπασμα στη γειτονική Σύλλη με τη ρητή διαταγή να συλλάβει όλους τους άνδρες από 16 μέχρι 60 ετών και να τους οδηγήσει συντεταγμένους βιαίως στα τάγματα εργασίας (δηλαδή τάγματα εξολοθρεύσεως). Όσοι μπόρεσαν κρύφτηκαν εκεί που νόμιζαν ότι δεν θα τους ανακαλύψουν, αλλά οι περισσότεροι συνελήφθησαν και δεν απέφυγαν τη μοίρα τους. Επειδή όμως και αυτοί οι έφηβοι ήταν επικίνδυνοι και ικανοί να φέρουν όπλα, συνέλαβαν και όλα τα παιδιά από 12 ετών και επάνω και τα συγκέντρωσαν στην αυλή του σχολείου, το οποίο εξάλλου δεν λειτουργούσε γιατί είχε διαταχθεί το κλείσιμό όλων των ελληνικών σχολείων από το 1918.

Εκεί στην αυλή του κλειστού ελληνικού σχολείου, κάτω από τον σκληρό αυγουστιάτικο ήλιο του μεσημεριού, μερικοί τούρκοι στρατιώτες ξεδιάλεγαν με το μάτι τους νεαρούς, ανήλικους ακόμα, Έλληνες. Όσοι ήταν κάπως υψηλόσωμοι και σχηματισμένοι μπαίνανε στα δεξιά, οι άλλοι οι μικρότεροι που δεν θα ήσαν ικανοί να φέρουν όπλα στα αριστερά. Σχηματίστηκαν έτσι στην αυλή του σχολείου δυο παρατάξεις, η μια με τα μεγάλα παιδιά και η άλλη με τα μικρά. Κι' απέναντι τους ο τούρκος λοχίας, ο τσαούσης που τους επέβλεπε με άγριο και αυστηρό βλέμμα. Οι ώρες πέραγαν και ο ήλιος γινότανε ανυπόφορος. Τα παιδιά , μικρά και μεγάλα, στέκονταν όρθια, ακίνητα, ανήσυχα και φοβισμένα, εξαντλημένα από την πολύωρη ορθοστασία και τη δίψα.

Ξαφνικά μια δειλή φωνή ακούστηκε από την παράταξη των μικρών παιδιών :

- Κύριε τσαούση, μπορώ να πάω στη βρύση να πω λίγο νερό ?

Ο μυστακοφόρος λοχίας ταλαντεύτηκε, δίστασε μερικές στιγμές και απάντησε με μισή φωνή :

- Άντε να πεις και γύρνα γρήγορα στη θέση σου.

Όμως η αρχή είχε γίνει . Αμέσως ύστερα κι' άλλο παιδί ζήτησε να πει νερό να ξεδιψάσει, ύστερα κι' άλλο, κι' άλλο. Ο λοχίας δεν μπορούσε πια να αρνηθεί αλλά τους διέταξε :

- Ένας – ένας να πηγαίνετε. Και να γυρίζετε γρήγορα στη θέση σας !

Κάποιο παιδί όμως από τα μεγάλα, από αυτά που βάραινε επάνω τους η υποψία (ίσως και η βεβαιότητα) ότι κάτι κακό θα τους συνέβαινε , αφού ζήτησε κι' αυτό την άδεια να πει νερό από τη βρύση του σχολείου, είχε μια στιγμιαία έμπνευση. Αφού έσκυψε λίγο στη βρύση και ξεδίψασε, δεν σηκώθηκε εντελώς όρθιος, αλλά παρέμεινε λίγο σκυφτός και καμπούρης, λύγισε και λίγο τα γόνατά του και αντί να γυρίσει στην παράταξη των μεγάλων παιδιών πήγε και κρύφτηκε μέσα στα μικρά παιδιά. Ο άγριος τσαούσης δεν κατάλαβε την ενέργειά του αυτή, αποχαυνωμένος κι' αυτός από τον αυγουστιάτικο καύσωνα ή ίσως απορροφημένος από την άφιξη εκείνη ακριβώς την ώρα ενός αγγελιοφόρου που κάτι του ανακοίνωσε.

Αμέσως μετά ο τσαούσης φώναξε δυνατά :

- Τα μικρά παιδιά που είναι αριστερά μου να φύγουν και να πάνε στα σπίτια τους. Τα μεγάλα παιδιά να μπουν στη σειρά δύο – δύο και να με ακολουθήσουν.

Και διέταξε το απόσπασμα των στρατιωτών του να οδηγήσει την παράταξη των νεαρών Ελλήνων στο γειτονικό στρατόπεδο, από όπου την άλλη μέρα ενσωματώθηκαν με τους ενήλικους και ξεκίνησαν για το άγνωστο. Πολύ λίγοι από αυτούς κατάφεραν να επιζήσουν. Διανύσανε πεζοί, γυμνητεύοντες και υποσιτιζόμενοι εκατοντάδες χιλιόμετρα, δούλευαν δεκαπέντε ώρες την ημέρα σε καταναγκαστικά έργα, αποδεκατίστηκαν από τις αρρώστιες και τις κακουχίες και όσοι δεν μπορούσαν από την εξάντληση να συνεχίσουν εκτελέστηκαν επί τόπου.

Ο νεαρός δεκαεξάχρονος Συλλαίος που υλοποίησε την τολμηρή στιγμιαία έμπνευσή του να κρύψει το ανάστημά του διασώθηκε. Ήταν ο

πατέρας αυτού που γράφει αυτές τις γραμμές.... Και σ' αυτό το σωτήριο τέχνασμα χρωστάει κι' αυτός την ύπαρξή του....

Τάκης Α. Σαλκιτζόγλου

(από την εφημερίδα *Μικρασιατική
Ηχώ*, τεύχος Νοεμβρίου 2007)